

עולים כיתה -פרק 10- כיתות אגף שח"ר – לימוד סלע

דורין: "עולים כיתה" הפודקאסט של מורי העתיד' חושבים חינוך' עושים חינוך' מדברים חינוך.

קובי: כל ילד צריך מבוגר אחד שיאמין בו, אמר הרב קרליבך. יש ילדים שמתקשים לראות את המבוגר שמאמין בהם, ויש כאלה שפשוט לא מוצאים אותו, רבים מהילדים האלה לא מצליחים להשתלב בכיתות הרגילות, וחלקם אף נפלט מבתי ספר הרגילים, לאן הולכים הנושרים? במשרד החינוך קיים אגף, שמטרתו לטפח את אותם בני נוער, ולהביא אותם להישגים, אגף שח"ר, ראשי תיבות של שירותי חינוך ורווחה, הוקם בשנת 1974, ונועד לתת שירותי חינוך מפצים, בתוך מסגרות החינוך, כלומר לפצות על חסר שהיה קיים, אצל התלמידים לאורך לימודיהם בבתי הספר היסודיים וחיטובות הביניים, אילו מענים מקבלים התלמידים שמתקשים ללמוד במסגרות הרגילות, מי הם המורים במסגרות האלה, והאם יש הישגים מוכחים? אני קובי דביר, ואתם מאזינים ומאזינים ל"עולים כיתה" הפודקאסט של התכנית, לתואר שני אם טיץ', בסמינר הקיבוצים. בפודקאסט הזה אנחנו מדברים עם ועל מורות ומורים, ועל המעשה החינוכי. הפעם נדבר על כיתות אגף שח"ר. אני שמח לארח היום את לימוד סלע, לימוד הייתה יועצת אירגונית, עד שלפני 7 שנים החליטה להיות מורה, ונרשמה לתוכנית אם טיץ', מאז היא מורה לאזרחות, ומחנכת כיתה בתיכון איתן ברמת גן, היי לימוד תודה שבאת.

לימוד: אהלן בוקר טוב.

קובי: לימוד ספרי לי למה בחרת להיות מורה.

לימוד: האמת שזה נורא פשוט, לא כל כך בחרתי להיות מורה, אני חושבת שהגעתי לאיזה שהיא רווייה מקצועית בעולם התוכן שלי, והחלטתי שבא לי קצת להרחיב אופקים וללמוד, הגעתי לתוכנית הזאת של האם טיץ', אפילו לא מילאתי את הטופס של המלגה, אגב שתדעו לכם,

קובי: פספסת.

לימוד: שאלת אותי אני ממש זוכרת את היום, ששאלת אותי אם אני רוצה לעשות את ההתמחות, בכל זאת בתוך מסגרת הלימודים, ואמרתי לך שכן, ויצאתי להתמחות בתיכון, מאוד דומה לזה שאני מלמדת בו היום, בתל אביב, ואני חושבת שלקח לי בערך שבוע, להבין שזה מה שאני רוצה לעשות בחיים.

קובי: אז אפרופו מה שאמרת הרגע, באמת רציתי להסתכל רגע על בחירה שלך, לא רק להיות מורה, היה חשוב לך לראות גם את מי את הולכת ללמד, זאת אומרת, לא בחרת סתם ללכת לבית ספר, אלא בחרת בדרך מאוד מסוימת, ספרי לי על הדרך הזאת.

לימוד: אני חושבת שהילדים שלי, ושליך, יכולים להסתדר בלעדי, בלעדינו, כל מה שהם צריכים זה את המסגרת הנכונה, את ההכוונה המתאימה, והם כבר ידעו להסתדר לבד, היה לי חשוב לעשות משהו קצת יותר הוליסטי, לא רק להיות מורה, לא רק להיות מחנכת, אלא להיות איש משמעותי, בן אדם משמעותי, עבור ילדים שלא תמיד יש להם את הדמות הזאת, במקום קרוב בחיים שלהם.

קובי: ואז איך בחרת?

לימוד: איך בחרתי את בית הספר?

קובי: איך הגעת דווקא לבית ספר שבו את נמצאת בו היום? בתיכון איתן?

לימוד: האמת שמלכתחילה כשהגעתי לשלב של לשלוח קורות חיים, שלחתי את קורות החיים שלי ל-3 בתי ספר, שכולם במאפיינים האלה, והגעתי די מהר, מאוד מהר, עשיתי ראיון בתיכון מקיף, אז באמת היה תיכון מקיף, והשתלבתי צ'יק צ'ק בתיכון איתן, זה היה הרגשתי שזה המקום שלי.

קובי: אז אמרת המאפיינים האלה, ספרי לי על המאפיינים, נסי לאפיין לי את התיכון, את התיכונים שחיפשת, ותיכון איתן היום.

לימור: זה תיכונים שחיפשתי, באמת הם התיכונים הלא טריוויאליים, הם התיכונים שמגיעים אלי עם הילדים, שקצת יותר קשה להם, מכל מיני סיבות, ומכל מיני טעמים, אגב כשאנחנו מדברים באמת על אגף שח"ר, מאוד מאוד קשה, לאפיין אפיון, מאוד חד מימדי, בסדר, הילדים שמגיעים לכיתות שח"ר מגיעים ממגוון מאוד מאוד גדול של סיבות, אם זה אגב ההגדרה של משרד החינוך, אני אגיד אותה פעם אחת, ולא אחזור יותר על הביטוי הזה, היא הגדרה של ילדים תת משיגים, זה נמצא בתוך הטופסולוגיה של משרד החינוך, בעיניי הגדרה קשה מאוד אם לרגע הפילוסופי, אני אשאל את עצמנו משיגים מה?

קובי: ציונים לא.

לימור: כן, זה כנראה לשם הכוונה, אבל באמת ערב רב של ילדים שמגיעים ממגוון מאוד גדול של סיבות, אם זה מתוך חוסר טיפוח במעמד סוציו-אקונומי מאוד נמוך, אם זה הזנחה בחלק מהמקומות הורית, והרבה פעמים הזנחה של בתי ספר, ממש בעיות רגשיות מאוד קשות, ילדים שמגיעים ממרכזים, לפעמים אפילו מרכזים פסיכיאטרים, שחוו קושי כזה או אחר בחייהם, הרבה מאוד ילדים עם קשיים לימודיים לא מטופלים, בסדר, לקויות למידה קשות, הפרעות קשב וריכוז ברמות מאוד מאוד קשות, שלא טופלו מכל מיני סיבות, והילדים האלה, בעצם זו קבוצה מאוד מאוד הטרוגנית שיוצרת כיתה.

קובי: אבל אם זרקתי קודם ציונים, אני חושב שהמדד המרכזי הוציא ממנו, זאת אומרת מי שמגיע נפלט מבית ספר רגיל, ומגיע לבית ספר כמו תיכון איתן, למי שיש לו פשוט הרבה נכשלים.

לימור: זה נכון, זה נכון, אם כי אני חושבת שהמגמה הזאת אגב קצת משתנה בשנתיים האחרונות, בטח אצלנו.

קובי: מאיזה כיוון?

לימור: מגיעים ילדים שיודעים שקשה להם, ועושים את זה מבחירה, לפני 7 שנים, שהגעתי לבית הספר, זו לא הייתה בחירה, הילדים היו מגיעים סוג של ברירת מחדל, הם ניסו להתקבל לתיכונים גדולים, וחשובים ונחשבים, לצד החברים שלהם מהיסודי, קיבלו דחייה, חלקם נאבקו, חלקם פחות, ולרעי הגיעו להתכנס בתיכון, אז היה מקיף, היום תיכון איתן, ורובם מאוד בועטים, אגב בתחילת הדרך לא רוצים להיות כאן, מגיעים שלא עם החברים שלהם, לא מגיעים מתוך תחושה של נוחות, אני חושבת שהמגמה הזאת היום קצת משתנה.

קובי: ואני רוצה להגיד אולי, שבתוך כל המסגרת הזאת של אגף שח"ר, יש כל מיני מענים שאגף שחר נותן, תיכונים ייחודיים כאלה זה אחד המענים, יש גם מענים בתוך בתי הספר הרגילים, כמו כיתות מב"ר, כמו כיתות אתגר, מב"ר זה מסלול בגרות רגיל, כיתות אתגר וכיתות אומץ, שהן מקבלות עוד יותר משאבים, אני יש גם אגב מענים, שהם בתוך בתי ספר שכמו אצלך הבית ספר שאת מגיעה ממנו כולם כל הכיתות הן תחת אגף שח"ר, אז בעצם מה נסי להסביר לי מה זה אומר על ההתנהלות של הבית ספר, שאנחנו כל הכיתות הן כיתות של אגף שח"ר? זה, זו הסביבה היחידה.

לימור: אז אני, אז אני אגיד שההתנהלות היא מאוד מאוד שונה מתיכון רגיל, אנחנו למשל הרבה מאוד דברים זה מענים של רווחה, בתוך בית הספר למשל אצלנו, יש עובד סוציאלי שהוא ב-100 משרה, בתוך בית הספר, ו-2 יועצות בבית ספר, והרבה מאוד מענים טיפולים. יש חוג נגרות בבית ספר, ויש קבוצות טיפוליות שמתקיימות בתוך בית ספר, וחוגים שקורים במהלך שנות הלימודים, כמו קרב מגע או כל מיני אומנות, וצילום, ודברים כאלה, לצד הלימודים הרגילים. הדבר הזה נועד לרווח, בעיקר קצת לאורך, קצת לרווח את המערכת הזאת, של התיכון, המאוד מאוד צפופה ומלחיצה, זה סוג אחד של מענים. סוג שני של מענים זה כיתות קטנות, המגע הוא מאוד מאוד

הדוק, גם אם הכיתה, כיתת האם היא כיתה גדולה יחסית, אגב, כיתות אגף שח"ר, כיתות אתגר, יכולות להכיל עד 25 תלמידים, במקרים אחרים אני יודעת מה- 27, 28 במקסימום יכולים להיכנס לכיתה הזאת. אז גם הכיתות האלה, שהם גדולות יותר, ילמדו במפוצל את רוב מקצועות הלימוד, אנחנו מגיעים לסיטואציה, של לימוד אנגלית, או מתמטיקה, או תנ"ך, או אזרחות, בקבוצות של 10 12 תלמידים בכיתה, שזה הבדל מאוד מאוד משמעותי.

קובי: אז זה נשמע כמו ככה זה היה צריך להיות. זאת אומרת, גם אם אני, אתם ברמת גן, אז אני חושב על הבית ספר המוכר, השכן בליך, איזה כיף אם לתלמידים שם, גם היה חוג קרב מגע בין כל השיעורים שהם לומדים, והיו להם כיתות קטנות, ואולי בעצם ככה זה צריך להיות.

לימור: האמת היא שאני חושבת שככה זה צריך להיות. יש הרבה סוגים של מענים, שאני חושבת שיכולים להתאים לכל בתי הספר כולם, אם זה סוג אחר של למידה בכיתה, הלמידה בכיתה מתקיימת בו זמנית במספר מישורים, אנחנו מנסים לכוון את עצמנו.

קובי: ספרי מה זה אומר מספר מישורים.

לימור: לצרכים של הולמד. יש ילד שהוא מאוד מאוד חזותי, וילד שהוא מאוד מאוד שמיעתי, וילד שמסוגל להתרכז ללא יותר מ- 7 או 10 דקות, בלמידה פרונטלית, וילד שמאוד מאוד אוהב לעבוד לבד, וילד חסר אוריינטציה למחשבים, עכשיו הרעיון הוא באמת למזער ככל האפשר את הפרק של ההקניה, פרק הפרונטלי בכיתה, ואנחנו אגב עושים לאורך השנים סוגים שונים של ניסיונות, ואני חושבת שכל אחד מהמורים מצא לעצמו את הנישה הנכונה לו. אני למשל בונה את השיעור באופן די קבוע, מדקות מאוד מאוד ספורות של הקניה, בזמן השיעור, איזשהו פרק של תרגול, דיון, משחק, צפייה, וואט אבר, ומסיימת אותו רק אחרי הפרק הזה, ב- 15 דקות של תרגול דף ועט, כמו אז, שהילד צריך לכתוב ולתרגל את מה שעשינו בתחילת השיעור, כלומר, אתה לא יכול לעמוד, כמו שעומדים מול הילדים שלי בבית ספר שלהם, במשך 45 דקות, או רחמנא ליצלן 90 דקות ולתת בהם תורה כי...

קובי: ולדבר.

לימור: ולדבר. זה לא עובד. זה לא יכול לעבוד. אין ספק.

קובי: למרות שאת יודעת, אני מהמר על זה שגם בכיתה של הילדים שלך, אחוז מסוים, אני לא יודע כמה, מתוך 42 ילדים שם, נגיד 25 אחוז, גם מאוד קשה להם. זאת אומרת, הם היו שמחים לאיזה עבודה עצמאית, איזה סרטון, איזה משהו באמצע.

לימור: נכון. אני חייבת להגיד, שלמורה זה לא מאוד פשוט לתפעל כיתה רב מיימדית. זה לא קל, זה לא קל להיות מוכן לשיעור, במספר מימדים במקביל.

קובי: את בעצם מכינה כמה שיעורים, שמתקיימים באותו מרחב במקביל.

לימור: זה יכול לקרות, כן. כלומר, אם יש לי בגוגל קלאסרום למשל, שיעור אחד קדימה, ויש ילד שמאוד מאוד מתקדם, וכבר שעממתי אותו בחזרתיות שלי, שוב ושוב על אותם גישות חברתיות כלכליות, אני אתן לו להמשיך הלאה בפינת חדר, אם על המחשב או אם בדף, ו...

קובי: אז הוא ישתעמם גם בשיעור הבא, כי כשאת תבואי ללמד את זה, אז הוא כבר למד את זה.

לימור: נכון, ועוד דבר שצריך לזכור, שמאוד מאוד מאפיין את כיתות אגף שח"ר, זה התמודדות בלתי פוסקת עם בעיית נוכחות, וביקור סדיר, אתה יכול למצוא את עצמך כמורה, וזה אחד האתגרים הכי קשים שאנחנו חווים, כמורה בשיעור כזה. בכל פעם מערך שונה לחלוטין של תלמידים, כאלה שראית בשיעורים האחרונים, כאלה שלא, ואתה כל הזמן צריך לג'נגל בין מי שהגיע ולא הגיע לשיעור, זה כמובן אחרי ש- 5 דקות ראשונות מוקדשות בשיעור, ללאסוף אותם, להתקשר למאחרים, ולהסביר להם כמה זה חשוב להגיע, וכולי, שלא לדבר על להביא מהבית, אבל כן, אתה חייב להיות מאוד מאוד גמיש במחשבה שלך, ולפעמים, אתה יודע, אתה, אני בן אדם נורא

מתוכנן, אתה יודע, אתה מכיר אותי, אני מגיעה מאוד מוכנה לשיעורים, והרבה פעמים קורה לי שאני מרגישה, שאני רגע, הילדים בכלל לא שם, חייב רגע לשים את כל התוכניות שנורא יפות שהכנת, ופשוט ללכת איתם, עם הראש שלהם, לכיוון אחר לגמרי.

קובי: אז למדת לאלתר.

לימור: למדתי לאלתר כן. ולמדתי לג'גל, ולמדתי להיות מאוד קשובה, ולמדתי שאני לא מרכז העניינים, שזה שיעור חשוב, ושלא אני לא הגעתי כדי ללמד, אלא הם הגיעו כדי ללמוד, ויש פה...

קובי: אבל איפה המינון? כי בסוף את כן צריכה להביא אותם לבגרות.

לימור: וזה נכון.

קובי: אז איפה המינון? בין להיות קשובה לצרכים שלהם, כי אני חושב על ילד בכיתה י"ב, הצרכים שלו הם אף פעם לא בא לי ללמוד לבגרות.

לימור: זה נכון, אני לא יודעת, אם זה אני משערת שזה מאפיין את כל התלמידים, שיש את השלב הזה שהם מתעוררים, והם מבינים שהבגרות בפתח, ופתאום יש מין איזושהי התפייסות.

קובי: זה חודשיים לפני, לא?

לימור: נכון, אבל אני אגיד שגם הדרכים בהם אנחנו מלמדים, הם קצת שונות, אנחנו לא מצפים מהתלמידים לעשות עבודה בבית. לחלוטין. אין שיעורי בית, אין מטלות בית, אפילו את מטלת הביצוע באזרחות, שאנחנו לכאורה מחלקים לקבוצות, ונותנים להם לעשות בעבודה קבוצתית, עושים אצלנו בתוך בית הספר, במסגרת של מרתונים, ממש יומיים 3, עד שיוצא עשן לבן, והעבודה מוכנה להגשה. ככה עובדים. שאלת קודם, מה עם הילד הזה שלא הגיע, או הילד הזה שרץ קדימה, או שפיגר מאחור, הילדים האלה יקבלו הרבה מאוד שיעורים פרטניים, הם יישארו בסוף היום, הם יגיעו בתחילתו, אני אקח אותם על חשבון שיעור אחר לשיעור פרטני, כדי להשלים להם, ולישר אותם, כדי שאפשר יהיה להגיע, בסופו של דבר עם כולם לקו הסיום. אני חייבת להגיד, שאם נגיד בתיכון רגיל, ראיתי אצל הילדים שלי, איפשהו סביב פסח מבינים שהבגרות בפתח, וכולם נכנסים לגיוס חירום, אז פה זה קורה בשלב מאוד מאוחר, אבל אז גם נכנסים לשבוע של מרתון, שיכול להיות הפוך, למשל, יכול להיות בשעות הערב, יכול להיות בלילה לבן, יכול להיות ביומיים שלוש באכסניה, לסגור אותם שם, ולעשות את זה עד שיצא עשן לבן, ובין לבין לטבול בבריכה, או כל מיני דברים יצירתיים כאלה, שיגרמו לילדים להגיע, ולהתחייב ולהיות שם.

קובי: אז ממה שאת אומרת, עולות לי 2 שאלות. אחת, איפה את כמורה, אני אשאל את זה אחרת, מי משלם לך על להיות בערב עם הילדים? את הרי מקבלת עבודה על לבוא, כסף על לבוא, ב-8 וללכת ב-2 3, לא יודע, ועכשיו את מדברת איתי על יומיים מרתון, או על לילה לבן, אז זה אומר שאת לא המסגרת של המורה הרגילה,

לימור: נכון.

קובי: אז מאיפה זה מגיע, זה על חשבונך? זה על חשבון זמנך הפרטי זה?

לימור: זה תראה, זה יכול לבוא על חשבון זמני הפרטי, אבל אני חייבת להגיד, שלפחות מנהלת בית הספר שלי, יודעת נורא יפה לפרגן למורים, שהם גמישים בשעות, כדי להתאים לילדים, עד כמה שאפשר. אם זה לתת יום חופש אחר במהלך השבוע, אם הגעת ביום שישי ללמד, או אם למדת בערב, לומדים לעשות את התמרונים האלה, בתוך המסגרת, נכון.

קובי: אבל את לא מקבלת שעות נוספות.

לימור: יש גם אפשרות לקבל. יש תקציב, שנמצאים בתוך בתי הספר, מנהלים יכולים להשתמש בהם, כדי לתגמל מורים, שבאים מעל ומעבר, יש דברים כאלה.

קובי: אז זו הייתה השאלה השנייה שלי, בעצם אגף שח"ר מביא איתו הרבה כסף לכיתות האלה אז דברי איתי רגע על הקונספט הזה של אגף שחר מה זה בעצם אגף שחר ואיך זה בא על ידי ביטוי בשטח

לימור: נכון אגף שח"ר באמת מביא תקציבים, הוא מאוד מרחף מעל בית הספר, יש מפקחת קבועה, שנמצאת ומסייעת, ונפגשת עם מחנכי הכיתות, ונותנת הרבה פעמים עצות טובות, ואפילו מנהלת, אתה יודע במקרים קיצוניים של ביקור סדיר, או ילד שהפסיק ללמוד, מסיבה כזו או אחרת, נותנים הרבה מאוד רוח גבית בצורה של כוח אדם, מאוד מאוד מיומן, שבא ועוזר לך כמחנך לנהל את הכיתה, זה דבר אחד דבר, שני, זה תקציבים דבר שני, שלישי זה תכניות לימודים, שהם לפעמים קצת מקלות או קצת אחרות, אני חייבת להגיד שבאזרחות עוד לא נתקלתי בהקלות ואחרות, שרלוונטיות לאגף שח"ר, עכשיו עם התוכנית הזאת של מח"ר, מדברים על איזושהי הקלה לאגף שח"ר, אבל אנחנו עוד לא מספיק מכירים את התוכניות, כדי לדעת מה מהותן.

קובי: ומה זה התקציבים האלה, שאת מדברת אליהם? איך זה בא על ידי ביטוי? איך את יכולה כמחנכת להשתמש בתקציב או באנשים כדי לתמוך בתלמידים שלך, שסה"כ נדרש בשבילים מערך שונה של פעילויות?

לימור: אז באמת המשאב העיקרי שמגיע, הוא התצורה, היא המרכזית שבה עושים שימוש בכסף, היא בכוח אדם. נוסף, יכולים להיות מתרגלים בבית הספר, שבמידה ואני מעבירה עכשיו שיעור במליאה של 12 או 14 תלמידים, ו-2 מאוד מאוד מתקשים ללמוד במליאה, אני יכולה בכל רגע נתון להוציא ילד, לעבודה מסודרת, עם מתרגל, כשה שמיים וארץ לעבוד לבד, ולעבוד בתוך כיתה, אז יש לנו מתרגלים, ויש את הפיצול הזה לכיתות קטנות יותר, זה בעיקרון, שכמובן הילדים מלווים בהרבה מאוד מעגלים אחרים, אם זה ילד שיוצא באמצע היום לשעה של קרב מגע, ועושה קצת פעילות גופנית, או קצת נרגע, מסוגל להיכנס לשיעור הבא, בראש אחר לגמרי, זה לא משהו שקורה שאתה לומד 9 שעות עיוניות ביום, ואתה לא מצליח לנשום תוך כדי, אז גם לשם הולכים התקציבים האלה.

קובי: דיברנו קצת על הילדים, שמגיעים, מה זה צריך ממך כמורה? זאת אומרת, המאפיינים הייחודיים האלה של הילדים, איזה דברים אחרים זה מצריך ממך כמורה בתיכון איתן, לעומת אם היית מלמדת היום בתיכון רגיל?

לימור: תראה אני לא כל כך לימדתי אף פעם בתיכון רגיל, אז אני לא יודעת, אבל אני רוצה רגע לדבר על הילדים שמגיעים, אז שוב כיוון שמדובר ברמת גן, מדובר בתיכון 4 שנתי, הילדים מגיעים אחרי 8 שנות יסודי, ומשהו מאוד מאוד מרכזי מאפיין את כל הילדים האלה, הם מגיעים מאוד חבוטים, הם מגיעים כפופים, מרוקני ראש, הם נורא קשה, אני חושבת שהדבר הראשון שאתה עושה כמחנך, וכמורה, אגב כל המורים אצלנו הם מחנכים, כן אין פה כמחנך בכיתה, זה קודם כל לגרום להם לחייך, ולתת לך, לתת בך אמון. רוב הילדים האלה מגיעים ממקום של ניסיון, לא מי יודע, כמה הם מבוגרים. חלקם מגיעים בועטים. לא פיזית כן, אבל גם פיזית לפעמים, כן.

קובי: גם פיזית.

לימור: חלקם במלחמה, נורא קשה להם לנטר את מוד המלחמה, הזה הם ממש מגיעים לוחמים, הם רגילים 8 שנים להילחם במערכת, ונורא קשה להם להשתחרר מזה, ומגיעים למסגרת שלא נלחמת בהם, שהכל בא מאוד רגוע, והמורים לא מרימים את הקול, ולא צועקים, זה דברים שהם מאוד מאוד חשובים, כי לוקח הרבה מאוד זמן לשקם אימון של ילד, שהאימון שלו במבוגר פגוע ממגוון גדול מאוד של סיבות, ולך תדע מה יש אצלו בתוך הבית. גם אז השנה הראשונה מוקדשת ללשקם את האימון, ולקוף את הראש, ממש בהגדרה, זו התוויה אחת לשנת ט' שלנו, והתוויה נוספת, היא ללמוד איך ולא ללמוד, מה, ואנחנו מאוד מאוד מקפידים על 2 הדברים האלה, הרבה פעילות חברתית בכיתה, המון שיחות של אחד על אחד ובקבוצות קטנות, ויותר מטיול אחד, וכמה שאפשר לצאת מבית הספר, ולהיות במסגרת של טיול, ולהיות במסגרת של כף, וליהנות אחד עם

השני, ולייצר איזושהי קבוצה, שלא יורדת אחד על השני. אגב, הילדים האלה באים אחרי שירדו עליהם, בכל כך הרבה מקומות, הם זורקים חיצים לכל הכיוונים, כל מי שהם מזהים כיותר חלש ממנו, הם יורים גם עליו חיצים. לוקח המון זמן לתת להם איזושהי קבוצה, שזה בסדר להיות בה אחר, בסדר להיות בה חלש, ומותר לטעות בכיתה, ולא קורה שום דבר נורא, ולא משפילים אותך, ולא צוחקים עליך, זה ממש עניין רציני מאוד, שאנחנו עוסקים בו בשנה הראשונה, ובאמת הרבה מאוד ללמוד, איך עכשיו, שדברים שישמעו לך סופר טריוויאליים, להגיע עם תיק לבית ספר, שיהיה לך קלמר וכלי כתיבה, מחברת, לכתוב במחברת, ספר לימוד, לסדר את התיק לפני שבאים לבית ספר, לשבת 45 דקות. אגב, שזה נשמע לך הכי טריוויאלי בעולם, אבל אצלי למשל בכיתה מותר לעמוד בסוף הכיתה בצורה שלא מפריעה לכולם שלא מסתירים לאף אחד אבל לגמרי, מותר לעמוד, וילד שמתקשה נורא לשבת, כי הוא עם הפרעת קשב לא מטופלת, ואני רואה שהוא כבר לא מסוגל יותר, אז הוא לא יקבל את האפשרות הקלה של היסודי, של לך תעשה סיבוב 10 דקות ולחזור, אלא אני אתן לו את הקובייה ההונגרית, או משהו ביד, או משהו לשחק איתו, כדי שיוכל להמשיך את השיעור. המון דברים שאנחנו מאפשרים, הם דברים שנאמרו עליהם, נאמר עליהם, לא פעם ביסודי, לא עומדים, שב על הטוסיק, שב על הטוסיק, הם לא יכולים, כשכל האנרגיה שלהם מוקדשת להירגע ולשים את הידיים על השולחן, הם לא מסוגלים ללמוד שום דבר, וברגע שאני אתן לגוף שלו להתחיל לזוז, הוא יהיה מסוגל יותר ללמוד, וזה דברים שאנחנו צריכים לדעת, וללמוד כולנו כמורים, כי הם אולי קצת אחרים, ממה שאנחנו מורגלים בהם כתלמידים בעצמנו

קובי: אז אם אני באמת הולך למורים, אז אני שומע שהמורים צריכים הרבה סבלנות, והרבה פתיחות, אולי הייתי אומר, לדברים שרגילים אחרת.

לימור: תראה, שוב, גם בקרב המורים אצלנו יש שונות, בסדר, לי למשל לא מפריע שילד אוכל בכיתה, יש מורים שזה מאוד מאוד מפריע להם, והם לא מסכימים, אבל הילדים מאוד מהר מגיבים אל הכללים. נכון, לא, אני מסכימה איתך, כן.

קובי: אני חייב להגיד שאני צריך לעשות הבחנה למשל, גם בגזר זה מאוד בעייתי לאכול בשיעור, כי זה מרעיש לכולם, או צ'יפס, הכיתה עושה את ההבחנה הזאת, או לפתוח את הפחית באמצע השיעור, שזה נורא מתריס, או אוקי.

לימור: בכלל משהו שמפריע לאחרים לא מקובל. בסדר כי זה החוק הפשוט. אבל ילד שנכנס עכשיו לשעתיים אחרות, בשעה שישית ושביעית, ואם הוא לא ישב עכשיו, ויאכל את הכריך שלו, אז אין שום סיכוי לעולם שהוא יהיה איתי עכשיו בשיעור, אז שיאכל, ולא רק זה, אני הרבה פעמים מביאה איתי את האוכל.

קובי: ויגידו לך המורים, אז בשביל זה הייתה לו הפסקה, אז שיאכל בהפסקה ויכנס לשיעור.

לימור: זה נכון, אבל בהפסקה הוא חייב להוציא אנרגיה במשחק פינג פונג, או בכדורגל או במשהו וזה.

קובי: אז אין לו מה לאכול כי הוא משחק.

לימור: ואין לו מה לאכול, כי זה נורא דחוף לו שתדע, ההוצאת האנרגיה הזאת היא מאוד מאוד מאוד חשובה, מאוד, בטח לילדים עם המון הפרעת קשב.

קובי: אמרת ככה וקטעתי אותך, אמרת לפעמים, אני מביאה איתי את האוכל.

לימור: נכון. אצלנו בבית ספר אוכלים בבית ספר. כלומר בהפסקת 10 יש תורנים. ומורה תורן, ואנחנו מוציאים את האוכל החוצה. אני אספר לך סיפור מצחיק, על אוכל, על אוכל ואיחורים. התמודדנו בשנתיים האחרונות עם איחורים מאוד מאוד קשים בשעות הבוקר, עכשיו צריך לקחת את זה בחשבון, ולהבין שרוב הילדים אצלנו בטח בכיתות י"א וי"ב, זה ילדים עובדים לפרנסתם כל לא עובדים לג'ינס של ליוויס ובאלה, מגיעים מאוד מאוחר בערב הביתה, הם מאוד עייפים, מאוד

קשה להם לקום בבוקר, ויום הלימודים אכן מתחיל ב 8 וחצי, אבל גם זה לפעמים מאוד מאתגר עבורם, אז אתה באמת כמחנך, מוצא את עצמך כל הדרך באוטו עושה השכמות, לכל מי שצריך השכמה, ודאי היו איחורים מאוד מאוד קשים, חשבנו מה אנחנו עושים עם האיחורים האלה, בבוקר נסגור עליהם את השער נכנס עליהם נורא? ניתן להם בסוף היום שעה נוספת? איך נתמודד עם זה? ואחרי ישיבה וחשיבה מאוד ממושכת, החלטנו שקורנפלקס יהיה הפתרון. והחלטנו שהחל מהשעה 8 ורבע בבוקר, או 8:10 בבוקר עד 8 וחצי, יוגש בחוץ קורנפלקס וחלב, זה העלה באופן מפתיע את מספר התלמידים שמגיעים בשעות הבוקר המוקדמות לבית הספר, אני חושבת זה רק דוגמה לחשיבה קצת אחרת ממה שאנחנו,

קובי: זה אני חייב לשאול, זה ממקום של נזקקות כלכלית, זאת אומרת הם באו כי לא היה בבית אוכל?

לימור: יש ויש.

קובי: או בגלל היחס, שאני יושב עם המורה ואוכלים קורנפלקס ביחד.

לימור: אני חושבת שזה יותר. זה יש גם נזקקות, אני לא אומרת שלא, יש הרבה מאוד בתים שההורים יוצאים בהם מאוד מאוד מוקדם בבוקר לעבודה, ואין מי שיעיר, ואין מי שיכין את הבגדים, ואין מי שיעודד לצאת בזמן מהבית, והילדים נצרכים להרבה מאוד עצמאות שלהם, והרבה מאוד משמעת עצמית, וזה חשוב. אני חושבת שהעניין השני שהזכרת הוא הלוקח הבונדינג הזה, בבוקר של חברה, שבאים לשבת סביב השולחן בחצר ולאכול קורנפלקס, והרבה פעמים המורים מצטרפים אליהם עם קורנפלקס, או עם כוס קפה, או עם מה שצריך, ונוצרת איזושהי אווירה של טרום לימודים, שהיא מאוד מאוד נעימה בבוקר.

קובי: וגם לאורך היום אתם מחלקים אוכל,

לימור: נכון.

קובי: מאותה סיבה.

לימור: נכון .

קובי: ובצהריים.

לימור: אז בצהריים אין איזושהי חלוקת אוכל מוסדרת, אבל בהחלט יש אוכל בחדר המורים, הרבה פעמים אפילו אוכל מבושל, עם יש מורה שסיים את ... כולם נרתמים. זה מין קטע כזה, אתה יודע אפילו המנקה המדליקה שלנו, עומדת ומכינה סיר של מג'דרה ומטבוחה, והילדים באים לאכול בצהריים, כן, כי ילד שנמצא שם עד 2 ו-3 בצהריים, ולא הביא אוכל מהבית, צריך שיהיה לו משהו חם ונעים, וכיפי, לאכול ומרקם, ובכלל ובואו בואו נצא מהעניין הזה של האוכל, אני חושבת שהדברים המשמעותיים, הם באמת הקשר, הדברים מבוססים על קשר, מאוד מאוד קרוב בין המורים לתלמידים.

קובי: יש הרבה שמכנים את הבתי ספר האלה, תיכון הזדמנות שנייה, היה סרט כזה על תיכון ברמלה, שנקרא תיכון הזדמנות האחרונה, ואני שמעתי גם את מי שמגדיר את הבתי ספר האלה, כתיכון ההזדמנות הראשונה, כי זאת הפעם הראשונה בעצם שנותנים לילדים הזדמנות. איך את רואה את הבית ספר שלך?

לימור: אני סולדת מההגדרות האלה, של הזדמנות שנייה והזדמנות האחרונה, וכל מיני, אני חושבת שעבור הרבה מאוד מהילדים שמגיעים אלינו, זאת הזדמנות ראשונה אמיתית, לתת להם לפרוח. אגב נורא למה החוגים האלה למשל, החוגים האלה נועדו למצות לזכך כישורים ויכולות? כי אם ילד ספג לאורך 8 שנים, אתה לא מסוגל, אתה לא יכול, לא יצא ממך כלום, ואגב ילדים מספרים הם שמעו אמירות כאלה, בצורה מאוד מאוד משמעותית, מהרבה אנשי חינוך, שהיו סביבם. נורא קל לשכנע ילד שהוא דביל, הרבה יותר קשה להוציא אותו משם. קודם כל אמרתי קודם כל, שזקוק את

הראש, והוא ירגיש שהוא מסוגל, והחוגים האלה, אם אני נורא טוב בנגרות למשל, אז יש לי משהו שאני ממש חזק בו, אז אני טוב במשהו, ואני טוב בספורט, אז אני אהיה עכשיו בנבחרת הכדורגל של תיכון איתן, ואני אהיה יהיה לי שולחן פינג פונג, ואני אהיה מצטיין בפינג פונג, ובסדר נורא חשוב להיות טוב במשהו, כי כל אחד צריך להיות טוב במשהו.

קובי: וההנחה היא, אחרי שהוא יהיה טוב במשהו כזה, יהיה לו יותר קל להאמין בעצמו.

לימור: נכון.

קובי: ברמה הלימודית ולהצליח גם לקראת הבגרות.

לימור: נכון.

קובי: כי בסוף זאת עדיין הבגרות.

לימור: נכון, ואני אולי אפתיע אותך, ואני אגיד שאתה אומר בגרות במין עצב כזה, אני חושבת ש...

קובי: כי אולי, לא אולי, לא צריך בגרות, אולי שיעשה 5 יחידות בנגרות, ויבנה מלא דברים, הרי אנחנו צריכים גם נגרים במדינה, ואנחנו צריכים גם טבחים או שפים, או לא משנה, אנחנו צריכים עוד מלא דברים.

לימור: לגמרי.

קובי: שאינם בגרות.

לימור: נכון, שוב אז בגרות היא באמת לא משאת את הכל, המטרה המוגדרת היא להוביל כל ילד, מהמקום שבו הוא נמצא, להישגים חדשים, בסדר אז באמת לא כולם יסיימו בגרות, ואחוזי ההצלחה בבגרות משתנים משנה לשנה, ונמצאים כבר הרבה מאוד שנים במגמת עליה, בסדר, אנחנו כן מובילים את הילדים לבגרות, אבל לא נאלץ אותם לצאת לבגרות, כלומר אם יש ילד שמסוגל לעשות רק בגרות חלקית, הוא יעשה את הבגרות החלקית, אבל הוא עושה אותה הכי טוב שרק אפשר, עם כל העזרה שהוא צריך. אגב בבית החינוך שלי, בשנה שסיימה בשנה שעברה, 28 ילדים, כולם יצאו עם תעודות, משהו כמו 50 או משהו אחוזים יצאו עם תעודות בגרות, כל היתר יצאו עם תעודה טכנולוגית, תעודה טכנולוגית של משרד החינוך, שמאפשרת להם להתקבל למכללה, או לימודי המשך כלשהם, שכל ילד 3 יחידות מתמטיקה, 3 יחידות אנגלית, ולשון, ואיזושהי מגמה טכנולוגית, וזהו. אבל הם יצאו עם תעודה, ובטקס הסיום גם הם קיבלו תעודה. וזה היה נורא חשוב.

קובי: סיימת לפני שנה מחזור, שהתחלת איתו מ-ט' והם סיימו י"ב, ספרי על חוויה של חינוך כיתה בבית ספר כזה.

לימור: אני חושבת שזה לא דומה בשום צורה לחינוך כיתה של הילדים שלי. הקשר הוא משהו שמאוד מאוד קשה להסביר אותו, לוקח המון זמן לבנות אותו, אבל אתה מהווה כל כך הרבה דמויות עבור הילדים האלה, במידה רבה, אתה האימא והאבא, ומי שמתקשרים אליו ש, ומי שמתקשרים אליו כשבילולה מסתבכים קצת עם המשטרה, ומגיעים לתחנת המשטרה, ומי שמתקשרים אליו כשצריך לשאול משהו לגבי גלולת היום שאחרי, ממש ברמה הזאת, כלומר אתה הופך להיות דמות מאוד מאוד מאוד משמעותית עבורם. אני חייבת להגיד שגם הן דמויות מאוד מאוד משמעותיות עבורי, הקשר הוא מאוד חזק, וכבר שנה מאז שיצאו מבית הספר, ואני עדיין שומרת איתם על קשר מאוד צמוד, ברמה של מישהי מעלה תמונות לאינסטגרם, שלא מוצאות חן בעיני, ומקבלת מיד טלפון שאומר, "קדימה אחותי להוריד מיד את התמונות האלה זה לא מחמיא לך בשם צורה", והיא תעשה את זה. רמת המעורבות בחיים היא אחרת לגמרי, אתן לך סיפור, בסדר? 12 וחצי בלילה אני ככה עם ספר במיטה, וטלפון מאחת הבנות, אתה בשביעית כבר ב- י"א, ואני רואה שהטלפון ככה קונסיסטנטי, ואני מזהה שלא מדובר בלחיצה מקרית או בטעות, והילדים יודעים היטב שהם לא מתקשרים אלי סתם בשעות לא שעות, ואני עונה, והיא אומרת לי אני במיטה עם הראש מתחת לשמיכה, וההורים רבים וזורקים דברים בבית, ואני במשך משהו כמו שעה וחצי

יושבת איתה בטלפון, ומרגיעה, ומספרת סיפור, ואנחנו מדברות בשקט, ואני מנסה לנתק אותה מכל מה שקורה שמה מאחורה, בסביבה המשוגעת שהיא נמצאת בה עכשיו. עד ששמעתי את הנשימות השקטות, וידעתי שאני יכולה לסגור את הטלפון וללכת לישון, אבל סיפור אמיתי דברים שקרו באמת.

קובי: תני טיפ למורה, או מורה, שהולכים ללמד בשנה הבאה, בכיתת מב"ר אתגר אומ"ץ אגף שח"ר

לימור: אל תתנשאו. דברו בגובה העיניים. אל תחשבו שאתם באים להציל את העולם. אתם לא יותר טובים מאף אחד. תבואי כדי להיות שם ביחד איתם, לא מעליהם, לא ללמד אותם, לא להכשיר אותם, לא לשפוט, להיות איתם. הם מרגישים את זה, התנשאות זה דבר, שהילדים האלה לא יצליחו להתחבר אליו לעולם, וכבר התנשאו אליהם כל כך הרבה אנשים, פשוט תהיו שם בשבילם שהם צריכים, ואל תטיפו, אל תבואו כדי להשמיע, מרוב המקרים כל מה שהם צריכים זה שתשתקו ותקשיבו קצת, אז תפנו הרבה מרחב בלב, בנשמה, ובזמן, כדי להיות שם, ורק להקשיב.

קובי: טיפ למישהי שמתלבטת אם להיכנס להוראה.

לימור: אני לא חושבת שיש מקצוע, שיכול להשפיע על החיים של אדם בצורה כל כך משמעותית, כמו חינוך. אם אתה רוצה להיות איש שמשפיע, תתקרב, תיגע בידיים.

קובי: לקראת סיום הגענו לפינת השאלון המהיר. לימור אני שואל שאלה, ואת זורקת את המילה הראשונה שעולה לך בראש, מוכנה?

לימור: כן

קובי: שיעור חינוך

לימור: הקשבה

קובי: תיכון איתן

לימור: הצלחה

קובי: טיול שנתי

לימור: הכי כיף

קובי: מורה טובה היא

לימור: שיודעת להתאים את עצמה, מורה שיודעת להתאים את עצמה לצרכים של הילדים.

קובי: תלמידה טובה היא

לימור: כזאת שמצליחה לקדם את עצמה, ממקום אחד למקום שני.

קובי: מסיבת סיום

לימור: בכי, התרגשות, והרבה דמעות.

קובי: מה עוזר לך להתגבר בסוף יום קשה?

לימור: הצוות שלי.

קובי: משכורת

לימור: שאל את השאלה הבאה.

קובי: אם טיץ'

לימור: בית

קובי: סמינר הקיבוצים

לימור: הכי בא לי לחזור לפה.

קובי: אז יאללה בואי. הכיתות שנמצאות תחת אגף שח"ר, הן כיתות מאתגרות אבל מדהימות, אין סיפוק גדול יותר מהצלחתם של ילדים, שכולם צפו להם כישלון. אחרי 3 שנים חינוך של כיתות מב"ר, אני באופן אישי יצאתי עם לב רחב, ותחושה של הצלחה בשליחות. לימור אני רוצה לאחל לך שתמשיכי להאיר את עולמם של עוד הרבה ילדים, ושתתמלאי אור מהם, תודה שבאת.

לימור: תודה קובי. תודה שהזמנת.

קובי: "עולים כיתה" כאן סיימנו. אנחנו מחכים לכם בדף הפייסבוק של התכנית שלנו, שם תוכלו להגיב על הפרק ששמעתם, לשתף בתובנות שלכם, או לשאול שאלות. חפשו "תואר שני מוסמך בהוראה אם טיץ' סמינר הקיבוצים". אני רוצה להודות לד"ר עדי שרעבי, ראש התוכנית מוסמך בהוראה אם טיץ' בסמינר הקיבוצים, לאוהד כץ, מהמרכז החדשנות בסמינר הקיבוצים, ולכם על ההאזנה. אני קובי דביר, ואתם מוזמנות ומוזמנים לדרג את הפודקאסט שלנו בחנויות האפליקציות, ולסמן עוקב. כך תקבלו התראה על כל פרק חדש שעולה לאוויר. אתם גם יכולים לכתוב לנו,

Olim.kita@smkb.ac.il

נשתמע בפרק הבא.